

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МОДЕРНОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету історії та
міжнародних відносин
доц. Віталій АНДРЕЙКО
«*Віталій*» *липень* 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЛЬ ЖІНКИ В ІСТОРІЇ

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Галузь знань: **03 Гуманітарні науки**

Спеціальність: **032 Історія та археологія**

Освітня програма: **Історія**

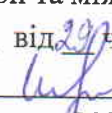
Статус дисципліни: **вибіркова**

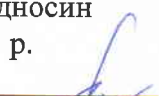
Мова навчання: **українська**

Ужгород – 2023

Робоча програма з дисципліни «Роль жінки в історії» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти (І р.навч. денного та заочного відділення) факультету історії та міжнародних відносин зі спеціальності 032 Історія та археологія, за освітньою програмою Історія факультету історії та міжнародних відносин

Розробник: д.іст.н., професор, проф. кафедри модерної історії України та зарубіжних країн Неля ЖУЛКАНИЧ

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри модерної історії України та зарубіжних країн
факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «УжНУ»
протокол № 9 від 29 червня 2023 року
Завідувач доц. Ігор ШНІЦЕР
«29» 06 2023 року

Схвалено науково-методичною комісією
факультету історії та міжнародних відносин
протокол № 8 від «30» червня 2023 р.
Голова науково-методичної комісії доц. Світлана МИШКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів: 4	Рік підготовки: 1-й р.навч.	Рік підготовки: 1-й р.навч.
Загальна кількість годин: 120		
Кількість модулів: 2	Семестр:	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	2-й	2-й
	Лекції:	
	20	8
	Практичні (семінарські):	
	22	4
Вид підсумкового контролю: семестровий	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
	78	108

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Роль жінки в історії»**, що покликана з'ясувати роль жіноцтва в історії людства - висвітлити маловідомі факти жіночої історії; повернути забуті імена для повнішого відтворення історичного минулого; зрозуміти, якою мірою долучались жінки до різноманітних суспільно-історичних подій, як вплинула на долю жінок певної верстви чи регіону конкретна історична доба, як змінювалося життя жінок під впливом історичних перетворень.

Завдання:

- усунути, в певній мірі, дисбаланс історичної науки у висвітленні історичного розвитку людства як суто «чоловічої історії». Феміністки 1970-х назвали це явище «його-історією» (HisStory) і закликали виправити цю несправедливість - створити натомість власне жіночу історію, «її-історію» (HerStory), яка всебічно й неупереджено вивчала б і висвітлювала життя та діяльність жінок у минулому, які були витіснені у сферу приватного простору (дому й родини);
- з'ясувати роль і місце жінок в історії України; її регіонів;
- ознайомити з основними подіями, явищами, культурними процесами в історії феміністичного руху в світі та Україні, зокрема;
- переглянути усталені оцінки історичних подій через призму «жіночої історії».

Відповідно до **освітньої програми «Історія»**, вивчення навчальної дисципліни **«Роль жінки в історії»** сприяє формуванню у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти таких **компетентностей**:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу (ЗК – 01)

Здатність працювати автономно (ЗК-02)

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності (ЗК – 08)

- Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК-09)
- Здатність до комунікації та співпраці у складі колективу (ЗК-11)
- Здатність до використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій (ЗК-12)
- Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію (ФК – 01)
- Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук (ФК – 02)
- Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології. (ФК-03)
- Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти (ФК -05)
- Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології (ФК – 09)
- Здатність постійно займатися професійною самоосвітою та самовиховання ФК – 13)

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Роль жінки в історії» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми «Історія»:

- ОК 5 Актуальні проблеми давньої історії
- ОК6 Актуальні проблеми середньовічної історії
- ОК7 Актуальні проблеми нової та новітньої історії
- ОК 10 Викладацька діяльність у ЗВО

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Історія» спеціальності **032 «Історія та археологія»**, вивчення навчальної дисципліни «Роль жінки в історії» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Шифр ПРН	Програмні результати навчання
ПР – 01	Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.
ПР – 02	Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.
ПР – 04	Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних технологій.
ПР – 05	Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПР – 07	Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
ПР – 08	Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацьовувати фонди музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Роль жінки в історії»:

Шифр ПРН	Очікувані результати навчання з дисципліни
ПР – 01	Вміти аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.
ПР – 02	Вміти здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології, в т.ч. щодо ролі жінок в історії загалом та історичної науки, зокрема.
ПР – 04	Вміти застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних технологій.
ПР – 05	Самостійно планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.
ПР – 07	Вміти зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
ПР – 08	Постійно розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, вміти опрацьовувати фонди музеїв, брати участь у наукових й археологічних експедиціях тощо.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: залік; стандартизовані тести; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Форма модульного контролю: стандартизовані тести.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік в усній формі за екзаменаційними білетами.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсних) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який: - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи;

оцінку «добре» (82-89 балів, В) заслуговує здобувач, який: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який: - в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує здобувач, який: 8 - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер;

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

оцінка «незадовільно» (0-35 балів, F) – виставляється здобувачу, який: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий

до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену (заліку)
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до курсу. Суть поняття «жіноча історія»

2. Мета та завдання навчальної дисципліни
3. Суть поняття «жіноча історія»
4. Формування суспільних поглядів стосовно жінки як суб'єкту суспільного життя

Тема 2. Жіночі рухи у світі загалом та Україні, зокрема

1. Самоорганізація жінок та становлення жіночого руху
2. Етапи розвитку жіночого руху в Україні
3. Жіночі товариства на українських землях у II пол. XIX – поч. XX ст.
4. Сучасні жіночі організації в Україні

Тема 3. Роль жінки у формуванні й функціонуванні української державності

1. Система жіночих цінностей та їх вплив на суспільство в добу Київської Русі
2. Жіноче питання у литовсько-польську добу. Козацтво і жінка
3. Жінка України XIX - початку XX ст.

Тема 4. Жінки в політиці (XX - поч. XXI ст.)

1. Жінка в період Центральної Ради та національних змагань за українську державність (1917-1921)
2. Жінка в Радянській Україні. Жінки- депутати Верховної Ради України.
3. Жіноче представництво у партійних списках в період виборів.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Тема	Лекції	Семінари	Самостійна робота
1. Вступ до курсу. Суть поняття «жіноча історія»	4		4
2. Жіночі рухи у світі загалом та Україні, зокрема	6		4
3. Роль жінки у формуванні й функціонуванні української державності	8		8
4. Жінки в політиці (XX - поч. XXI ст.)	4	6	12
5. Жінки Європи у Першій світовій війні (1914-1918 р.). Жіночі батальйони		4	
6. Жінки України в роки окупації (1941-1944 рр.)		4	
7. Наукові відкриття жінок в різних галузях		8	50
Всього:	20	22	78

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Київська княгиня Ольга	4
2	Життя й діяльність Анни Ярославни	4
3	Діяльність письменниці й поетеси Лесі Українки	4
4	Легенда оперної сцени Соломія Крушельницька	4
5	Провідна зірка українського театру кінця XIX і початку XX століть Марія Заньковецька	4
6	"Орлеанська діва" як жіночий образ Столітньої війни	4
7	Катерина II й епоха «освіченого абсолютизму» в Російській імперії	4
8	Роль «залізної леді» у зміцненні міжнародного авторитету Великобританії	4
9	Вплив Коко Шанель на розвиток модних світових тенденцій	4
10	Леді Лавлейс - перший програміст планети.	4
11	Наукові досягнення зірки телеекрану 1930-40-х рр. Хеді Ламарр	4
12	Запропонована студентами тематика	34
Разом		78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійний проектор, карти, ноутбук.

Навчальна платформа Google Meet: <https://meet.google.com/dsd-byvd-fin?authuser=0>

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамюк-Волинець Л. Анна Ярославна. *Наше життя*. 1974. Ч. 5. С. 3-6.
2. Айналів Д. Українська княгиня св. Ольга в Царгороді. *Життя й знання*. 1928. Ч. 1. С. 18-22.
3. Андрущенко В. Запорожці і жіноцтво: Антифеміністичні моральні норми Січі. *Наука і суспільство*. 1991. N 17. С. 55-58.
4. Антонович К. Одяг козацької доби. *Жіночий світ*. 1959. Ч. 4. С.5.
Апанович О. Маруся Богуславка - історична постать? (Історичні дані про українських жінок, турецьких полонянок і відображення їх долі в думі про Марусю Богуславку). *Наука і життя*. 1965. N 3. С.9-13; N 4.С. 27-31; N 5. С. 13-15.
5. Барвінський Б. До побуту Ганни Орликової в Станіславі. ВУАН. Ювілейний збірник на пошану академіка М. Грушевського. X., 1929. С. 34-40.
6. Баришевська І. Жінки, які прославили Україну. 33 надихаючі історії. К. : АССА. 2023. 534 с.
7. Бибик А. Дівчина без паспорта: (Про увічнення пам'яті Марусі Чурай). *Українська культура*. 1991. - N 12. С. 6-7.
8. Богачевська – Хом'як М. Традиції жінок України. Жінка в державотворенні. К., 1993. С. 6 - 12 с.
9. Богачевська-Хом'як М. Білим по білому. Жінки у громадському житті України. 1884-1939. К.: Либідь, 1995. 424 с.
10. Боднарук І. Жінка в країні Південного Хреста. *Жіночий світ*. 1965. Ч. 7-8. С. 4.
11. Боднарук І. Жінки древньої України. *Жіночий світ*. 1975. Ч. 10. С. 40-41.
12. Боднарук І. Трагічні подружжя наших княгинь. *Жіночий світ*. 1975.Ч. 2. С. 10.
13. Борисенко В. Українки в історії: нові сторінки. К. :Либіль. 2010. 264 с.
14. Борисенко В., Кононенко П. Українки в історії: XX-XXI століття. К.: Либідь. 2012. 288 с.
15. Борщак І. Анна Ярославна - королева Франції. *Стара Україна*. 1926. Ч. 6. С. 99-104.
16. Васіна З. Енциклопедія українського вбрання. Сторінки історії. К. «Vivat». 2020. 560 с.
17. Вербицька Є. Соломія Крушельницька . *Жіночий світ*. Вінніпег, 1973. Ч. 6. С. 7.
18. Видатні постаті в історії України (IX - XIX ст.): Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети: Довід. вид. / В.І. Гусев (кер. кол. авт.), В.П. Дрожин, Ю.О. Каленцев, О.Г. Сокирко, В.І. Червінський. К.: Вища шк., 2002. 359 с.
19. Визначні жінки України. Торонто, 1950. - 64 с.
20. Винниченко В. Зіна. *Літературно-науковий вісник*. 1909. Кн. IX. С. 385-397.
21. Висковатов Д. Несколько слов о женской школе частной инициативы. Одесса, 1910. 33 с.
22. Властная гетманша. *Киевская старина*. 1882. No 3. С. 214-215.
23. Волинець Л. Українська жінка на міжнародному форумі у минулому. *Наше життя*. 1979. Ч. 5. С. 3-4; Ч. 6. С. 5-6; 1980. Ч. 4. С. 4-6.
24. Волинець Л. Українська жіноча преса в минулому. *Сучасність*. 1974. No 7-8. С. 113-127.

25. Гавришко М. Долаючи тишу. Жіночі історії війни. К. 2018. 220 с.
26. Галаган В.Я. Ратный подвиг женщин в годы Великой Отечественной войны. К.: Изд. Вища школа, 1986. 304 с.
27. Гендерні аспекти державної служби: монографія / М. Пірен, Н. Грицяк, Т. Василевська, О. Іваницька; За заг. ред Б. Кравченка. К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2002. 245 с.
28. Гігз Ліз Кертіс. Погані дівчата з Біблії. К. «Свічадо». 2019. 304 с.
29. Гомолицький Л. История одного родства. Гальшка княжна Острожская и Дмитрий Сангушко. Львов, 1931. 16 с.
30. Грицяк Н.В. Формування гендерної політики в Україні: проблеми теорії, методології, практики: моногр. К.: Вид-во НАДУ, 2004. 384 с.
31. Гусев В.І., Калінцев Ю.О. Анна Ярославна / Видатні постаті в історії України (ІХ - ХІХ ст.): короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети. Київ : Вища шк., 2002. 359 с.
32. Данилевська Н. Визначні жінки України. Новий Ульм, 1950. 56 с.
33. Дражевська Л. Жінки-вчені. *Наше життя*. 1960. Ч. 4. С. 3-4.
34. Дражевська Л. Українські жінки в науці. *Наше життя*. 1984. Ч. 3-4. С. 18-20.
35. Дучимінська О. Жіночий рух в Західній Україні. *Наша дорога*. 1973. Ч. 3, С. 5-7.
36. Жеребкин С. Гендерные "политики идентификации" в эпоху козачества. *Гендерные исследования* (Издание Харьковского Центра Гендерных Исследований). Харків, 1998. N 1. С. 228-252.
37. Жінка в державному будівництві Карпатської України. *Жінка*. 1939. 15 січня.
38. Жінка в державотворенні. Матеріали Міжнародної наукової конференції (Київ, 29 - 31 травня 1993 року. К., 1993. 150 с.
39. Жінки в товариствах і спілках. *Рідний край*. 1909. - No 5. С. 13.
40. Жук Є. Марія Заньковецька. *Наше життя*. 1960. Ч. 3. С. 3.
41. Жук Є. Роля жінки в житті нації. *Визвольний шлях*. 1963. Кн. 10.-С. 1161-1163; 1971.- Кн. 12.- С.424-426.
42. Забужко О. В українській культурі не було місця для осмислення екзистенційного досвіду жінок. *Дзеркало тижня*. 2003. N 4 (429).
43. Забужко О. Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій. К. 2018. 651 с.
44. Івах С. Жіночий рух Галичини кінця ХІХ ст. - 1939 р. як проблема історико-педагогічних досліджень. Львів. 2013. С. 120-128.
45. Історії про життя 50 українців та українок. К. 2019. 165 с.
46. Кабаровська С. Шлях організації українського жіноцтва (короткий огляд організаційних його змагань). *Наша мета*. 1919. 23 листопада.
47. Калінічева Г. Ольга (бл. 890 - 969). Свята, рівноапостольна, Велика княгиня Київська. Видатні постаті України: Біогр. довід. / Г.В. Щокін, М.Ф. Головатий, В.А. Гайченко та ін. - 2-ге вид., допов. К.: МАУП; Книжкова палата, 2007. С. 953 - 956.
48. Карий П. Жінка-московка - знаряддя московського імпералізму. *Визвольний шлях*. Лондон, 1953. Ч. 7. С. 9-13.
49. Карнаух А.А., Левінська З. С. Жіночий рух як предмет дослідження політичної науки. Львів, 2016. С. 65-78.

50. Квінн Б. Неймовірно. 15 жінок, які творили мистецтво та історію. К.: Видавництво ArtHuss. 2018. 290 с.
51. Київські князівни на престолах Європи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.ukrainians.world.org.ua
52. Кіпіані В., Панькова С. Країна жіночого роду. К.: Viva. 2021. 302 с.
53. Кісь О. Дефініції фемінізм. *Г:Незалежний культурологічний часопис*. 2019. Вип. 17 «Гендерні студії». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://genderindetail.org.ua/library/suspilstvo/nezalezhniy-kulturologichniy-chasopis-i-vipusk-17-genderni-studii-1341006.html>
54. Кісь О. Жінка в традиційній українській культурі (друга половина XIX - початок XX ст.). Львів, Інститут народознавства НАН України, 2012. 287 с.
55. Кісь О. Жіноча історія як напрямок історичних досліджень: становлення феміністської методології. *Український історичний журнал*. 2012. № 2. С. 159 - 172.
56. Кісь О. Українські жінки в горнілі модернізації. К. 2017. 352 с.
57. Козуля О. Березиня. Жінки в історії України. К., 1993. С. 33-67.
58. Козуля О. Вони прославили Київську Русь. Жінки в історії України. К, 1993. С. 7-33.
59. Копієвська О. Р. Жіночий рух як складова культуротворчого процесу в Україні. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2009. Вип. 4. С. 108-111.
60. Кость С. Жіноча преса. *Вісник Львівського університету*. Серія: Журналістика., Львів, 2000. Вип. 30. С. 123-141.
61. Костюченко І. Маргарет Тетчер. К. : «ІРІО». 2020. 155 с.
62. Котляр М. «Листок, відірваний від гілки... » Давньоруська жінка у політичному житті середньовічного світу. *Всесвіт*. 1990. № 3. С. 135-141.
63. Коханова О. Жіночий рух на Слобожанщині у другій половині XIX - першій половині XX століття. Збірник матеріалів науково-практичної конференції «Гендерна освіта - ресурс розвитку паритетної демократії». Київ, 2011. С. 797 - 802.
64. Крамар С. Славна Українка в султанському дворі. *Визвольний шлях*. 1983. Кн. 4. С. 444-453.
65. Кривоший О. П. Жінка в суспільному житті України за часів козаччини. Запоріжжя, 1998. 68 с.
66. Кривоший О. П. Роль образу Богоматері в духовному становленні Запоріжжя. *Південна Україна XVIII-XIX століття. Записки науково-дослідної лабораторії "Південної України ЗДУ"*. Запоріжжя, 1996. Випуск 1. С. 69-71.
67. Кривоший О. П. Традиції запорізького козацтва і українського жіноцтва. *Нова парадигма*. Гуманітарний журнал молодих вчених Запорізького регіону. Запоріжжя, 1997. Вип. 5. С. 54-58.
68. Кріадо Перес К. Невидимі жінки. К. «Vivat». 2021. 297 с.
69. Кровавая Ш. Феминизм. Наглядно. Большая книга о женской революции. К. : «Форс». 2018. 528 с.
70. Кузич-Березовський І. Жінка і держава. Львів. Вид-во "Світ", 1994. 285 с.
71. Левінська З.С. Історична ретроспектива становлення жіночого руху в Україні. Львів, 2016. С.55-60.

72. Левченко К. Гендерне тяжіння: виклики та рішення. К.: «Фолиш». 2019. 320 с.
73. Лоренс С. Дивовижні жінки. Першопроходиці, які не побоялися вирізнитися з-поміж інших. К.: «Країна мрій». 2020. 128 с.
74. Лоський І. Українська жінка в козацьку добу. *Жінка*. 1935. Ч. 15-16. С. 6-9.
75. Луговий Ол. Визначне жіноцтво України. Історичні життєписи. К.: Вид-во "Ярославів Вал". 2004. 251 с.
76. Лузина Л. Волшебные традиции украинок. К. : «Фолио». 2021. 217 с.
77. Лукач В. Народна руська співачка Маруся Чурай (Біографічний нарис). *Зоря*. 1880. No 8. С. 109-110.
78. Лящинська С. Роксолана - "радісна султанша". *Жінка*. 1939. Ч. 13-14. С. 2-4.
79. МакДеніел Р. Gender Magic. Live Shamelessly, Reclaim Your Joy, and Step into Your Most Authentic Self. 2023. 304 с.
80. Маланчук-Рибак О. Жіночий рух як ідеологія і практика суспільних змін. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. К.: "К.І.С.", 2004. С.182–218.
81. Маланчук-Рибак О. Типологічна ідентичність українського емансипаційного руху жінок. Етнічна історія народів Європи. Львів, 2001. Вип. №11. С. 93-96.
82. Маланчук-Рибак О. Ідеологія та суспільна практика жіночого руху на західноукраїнських землях ХІХ – першої третини ХХ ст.: типологія та європейський культурно-історичний контекст: Монографія . Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. 499 с.
83. Марценюк Т. Гендерна рівність та недискримінація на практиці. К. : «Комора». 2022. 176 с.
84. Мельник Т. Державотворення як сфера реалізації жінки на порозі третього тисячоліття. "Жінка в державотворенні". К., 1993. С. 21-45.
85. Мудра І.М., Кіца М.О. Еволюція українських жіночих журналів. *Молодий вчений*. 2018. Вип. № 6. [Електронний ресурс]. Режим доступу :<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/6/11.pdf>
86. Нагачевська З. Педагогічна думка і просвітництво в жіночому русі Західної України (друга половина ХІХ ст.1939 р.). Київ, 2007. С. 99-102. [Електронний ресурс]. Режим доступу:https://shron1.chtyvo.org.ua/Nahachevska_Zinoviiia/Pedahohichna_dumka_i_prosvitnytstvo_v_zhinochomu_rusi_Zakhidnoi_Ukrainy_druha_polovyna_XIX_st_-_1939.pdf?
87. Павличко С. Фемінізм. К., 2002. 302 с.
88. Передирій В., Сидоренко Н., Старченко Т. Жіноча доля на тлі доби: Літопис жіночого руху у світлі українських видань. К., 1998. 120 с.
89. Перль А. Про рух жіночий. *Наша доля*. Львів, 1896. Кн. 3. С. 17-30. Перше загальне жіноче віче у Львові. *Народ*. 1893. - N 9 (1 травня). С. 126-129; No 11-12 (10 червня). С. 163-166.
90. Перший жіночий університет. *Літературно-науковий вісник*. 1900. Т. 12.-Ч. 11.- С. 148.
91. Петrenchенко С. Зародження та розгортання суфражистського руху в Українських губерніях Російської імперії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. Вип. 71 (2022). С. 38-43.

92. Полонська-Василенко Н. Видатні жінки України. КУ. 2020. 162 с.
93. Полонська-Василенко Н. Українські жінки Литовсько-Польської Доби. Жінки доби Гетьманщини. *Визначні жінки України*. Вінніпег, 1969. С. 77-105.
94. Потапюк Л. М. Жіночий рух та освіта на Західній Україні: історико-педагогічний аспект. Київ, 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Potapyuk.php>
95. Потерянюк Ю. Марі Кюрі. К. : «ІРІО». 2020. 156 с.
96. Процик М. Княгиня Ольга і роля жінки. *Наше життя*. 1982. Ч. 3. С. 2-3; Ч. 4. С. 2-4.
97. Рибак О. 3. Перші жіночі організації у Східній Галичині і Північній Буковині. *Україна в минулому*. Київ, Львів 1992 Вип. 1. С. 101-113.
98. Родаченко І. У славнозвісній Буші. *Народна творчість та етнографія*. 1969. №1. С.23-30.
99. Рожанська Н.В. Зародження та розвиток феміністської соціальної теорії: історико-філософський аналіз. Наукові праці. Філософія. Львів, 2017. Вип.30. С. 336 - 342.
100. Ролле А. Жінки при чигиринському дворі у другій половині XVII. *Український історичний журнал*.1991. №3. С. 75-88; №4. С. 106-115.
101. Сегеда С. Видатні жінки української історії. Книга1. X- XVIII століття. К. 2020. 375 с.
102. Сенік С. Роля жінок у введенні християнства на Русі-Україні. *Наше життя*. 1987. Ч. 5. -С. 2-3.
103. Сергійчук В. Роксолана в літературі та історії. *Наука і суспільство*. 1988. № 7. С. 28-32.
104. Сердюк М. Коко Шанель. К. : «ІРІО». 2020. 169 с.
105. Сімона де Бовур. Друга стаття В 2-х т. К.: «Основи». 2017.
106. Січинський В. Роксоляна. *Визвольний шлях*. 1956. Кн. 1 1. С. 1285-1295; Кн. 12. С. 1404-1415.
107. Скляренко В.М., Харченко Т.Н., Очкурова О.Ю., Рудычева И.А. 100 знаменитых людей Украины / Худож.оформитель Л.Д. Кирсач-Осипова. Харьков: Фолио, 2005. С. 321-325.
108. Смоляр Л. О. Боротьба жінок України за право на університетську освіту. *Проблеми освіти*. Київ, 1998. № 13.
109. Смоляр Л. О. Жіноцтво України на Першому Всеросійському жіночому з'їзді (до 90-річчя). *Рівність: проблеми тендерної дискримінації*. Матеріали Всеукраїнського семінару "Механізм забезпечення рівноправності жінок та чоловіків в Україні". К , 1998. С. 27-39.
110. Смоляр Л. О. Київське товариство оборони жінок: історія створення та діяльності. *Український історичний журнал*. 1998. № 3. С. 92-101.
111. Смоляр Л. О. Минуле заради майбутнього. Жіночий рух Наддніпрянської України другої половини XIX - початку XX століття. Сторінки історії: Монографія. Одеса, 1998. -408 с.
112. Стешин І.О. Феміністичний рух країн Заходу та жіночий рух в Україні: екскурс в минуле. Мова і культура. Чернівці, 2008. С. 201 – 207.

113. Сумцов Н. К истории южно-русских свадебных обычаев. *Киевская старина*. 1883. No 11-12. С. 510-514.
114. Сумцов Н. Религиозно-магическое значение малорусской свадьбы. *Киевская старина*. 1885. № 3. С. 417-435.
115. Токаревський-Карашевич Н. Жінка в житті Мазепи. *Визвольний шлях*. 1954. Кн. 8. С. 49-57.
116. Украинские женщины (перевод доктора Антония). *Киевская старина*. 1883. N 6. С. 268-275.
117. Федотов-Чеховской АА. Бракоразводный казус XVI в. *Киевская старина*. 1887. No 3. -С. 177-180.
118. Филипчак І. Анна Ярославна - Королева Франції. Дрогобич, 1995. 43 с
119. Хижняк З. Галшка Гулевичівна. *Київська старовина*. 1994. N 4. С. 56-64.
120. Хома Т. Чи був фемінізм в Україні ? І: Незалежний культурологічний часопис. 2000. №17.
121. Хорунжий Ю., Якимів Ю. Сага про Ярославових доньок. *Київ*. 1988. N. 5. С. 142-151.
122. Чайка В. Выдающиеся женщины в истории. К. «ИД Лотос». 2019. 214 с.
123. Чапленко Н. Маруся Чураївка - легенда чи дійсність? *Наше життя*. 1966.-Ч.2.-С.5-6.
1. Чорнобривець І. Українська і російська жінка в 17 столітті. *Жіночий світ*. 1955.-Ч.9. С.7.
124. Чухим Н. Д. Правовий статус жінки в культурі Київської Русі. *Духовна спадщина Київської Русі*. Випуск 1. Одеса, 1997.
125. Шаповалова К., Шерстюк Н. Вони змінили світ. Видатні жінки України. 2022. 286 с.
126. Шариневич И. Гальшка, княгиня Острожская. Львов, 1880. 23 с
127. Шкода Н. А. Формування феміністичних поглядів в Наддніпрянській Україні в другій половині XIX ст. Матеріали XXIV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «*Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку*». Київ, 2016. С.23-25.
128. Штернберг Я. Стежками старшої дочки Ярослава. *Київ*. 1988. N 7.С. 145-151.
129. Шутко О. Роксолана. К. : «ІРІО». 2020. 137 с.
130. Щербанюк Л. Жінки в космосі. К. 2013. 198 с.
131. Ябченко М., Вус Ю., Кипібіда І. Коротка історія українського фемінізму. К.: «Видавництво». 2022. 294 с.
132. Яценко Л. Жіночий рух України: етапи становлення. *Наукові записки з української історії: Збір. наук. праць*. Львів. 2008. С. 386-390.

Додаток 1

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище
ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище
ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище
ініціали)